

Te Peretitenira'a *No Porinetia farani*

PIHA PUTURA'A PARAU 'API ***Mahana toru 27 nō mē 2020***

Te mau Fa'aotira'a a te 'Āpo'ora'a a te mau Fa'aterehau

Tauturu moni na te SA ONATI nō te fatu mai 'i te faa'ohiparaa fenu 'itenati Manatua mai Hamoa tae atu 'i Marite

Nō tetepa 'i ma'iri a'e nei, tō te taiete ONATI 'a te Fare rata faa'auraa 'e te taiete fatu 'i te fenu itenati raro moana nō Hamoa, te fā 'o te pānururaa 'i te tere-au-maite 'o te natiraa 'i rotopū 'ia Porinetia 'e te mau fenua nā te ara.

'E haamata te fenu Manatua 'i te faa'ohipahia i tiunu nei, 'o te 'āpiti teie fenu 'i te rēni Honotua.

'I Hamoa, e rave rahi rēni te pū'oi mai 'i ni'a 'i teie fenu metua nā raro i te moana. Nō te pāhono 'i te aniraa rahi 'a ONATI, nō te mau tārifa 'e te monoraa anei 'ia fifi te tahi fenu, 'ua tāpe'ahia te taiete faa'ohipa ra 'ō Hawaiki.

Nō te fatu mai 'i te faa'ohiparaa rēni 'a Apia, 'i Hamoa, tere atu 'i Portland, I Marite nō te roaraa 15 matahiti, 'e tuu te Fenua 'e 500 mirioni toata, 74% ia 'o te maoni papa.

'Ua hi'o faahou mai te taiete MOODY's'i te vairaa 'o te nota 'a Porinetia 'i te « maita'i » 'e te « aueue 'ore »

'Ua vauvau te Mono Peretiteni 'o Porinetia, Faaterehau 'o te 'imiraa faufaa, Teva Rohfritsch, te piāraa numera nō te 20 'ō mē nei 'a te taiete numera Moody's 'o tei faatopa rii mai 'i te faito nota 'a Porinetia i te maita'i 'e te 'aueue 'ore.

Teie tauraa nō roto mai ia 'i te taupupū faatupuhia 'e te ma'i Covid-19 'o tei faatopa ato'a 'i te vairaa pāpū 'a Farani 'i feppure 2020.

'I roto 'i tā na parau pia 'i te 20 'o mē 2020, te parau ra ia te taiete nei ê nō te « *puai tarahuraa moni 'a Porinetia (A3, vairaa pāpū) nō roto mai ia 'i tā na tutava 'i te tereraa faufaa 'e 'ê vai pāuutu noa atu te fifi faatupuhia 'e te Covid-19* ». Te pāpa'i ato'a ra 'o ia « *'aita 'o Porinetia 'i haafifihia 'e teie ma'i, maoti te 'opanipiraa 'i tupu hō'ê rii noa 'ava'e 'e 'ua tā'ōti'ati'a noa te faa'ohiparaa faufaa.* »

Te tohuraa 'a Moody's 'i te tereraa pāpu nō nā matahiti 'e 2-3 'i muri nei, nā te reira 'e faataa 'i te hō'ê faito moni haaputu 'aueue 'ore, hō'ê faito moni haaputu paari, 'ei moni

Présidence de la Polynésie Française

Service de la communication

communication@presidence.pf – 40 47 20 00

papa pāpū nō te neheneheraa 'e 'aitarahu 'oia ato'a ho'i nō te hō'ē poritita 'aueue 'ore 'e nehenehe ai 'e tāmāu noa te mau taurāa rahi.

Te haapāpū ato'a nei 'o ia 'e nehenehe te tai'o 'e maraa faahou mai te peu 'e tamāu noa te tī'aurāa maita'i 'e mai te peu ē 'e pee tamāu te faaho'irāa tarahu.

Toparaa tarifa mōrī 'i te 1 'ō tiunu 2020

Te tāmāu noa nei te tutavaraa 'o te haamahutaraa 'i te 'imira faufaa 'e te faafāna'oraa 'i te huirāatira 'i te toparaa tarifa mōrī, 'ua faaoti te 'Apooraahau 'i faatopa faahouhia 'e 5 toata i ni'a 'i te rītera mōrī 'e 'e 5 toata 'i te kiro 'o te māhu ahi.

Mai te 1 'ō tiunu 2020, te tarifa 'i te pāmura mōri, tei te faito:

- 130 toata/R mōrī tapau 'ore,
- 132 toata/R māhu mōrī hinu,
- 97 /R mōrī 'arahu,
- 218 T/Kr māhu ahi.

'E ō teie faaotirāa 'i roto 'i te tārena faaora 'i te 'imira faufaa 'e nehenehe ato'a ai 'i te huirāatira 'e fana'o 'i te toparaa 'o te ito 'i te fenua nei.

Te 'afata tauturu 'a farani nā te mau taiete 'o te Fenua nei 'e faatere ato'ahia 'i mē nei

'I te 20 'o 'eperera 2020, 'ua tuurima mai na te Hau farani 'e te Hau fenua 'i te hō'ē parau faa-au nō te faana'o ato'a 'o Porinetia 'i te 'Afata autahi haamāuhia 'e te Hau nui nō te pa'epa'e 'i te mau taiete fifi faatupuhia 'e te ma'i pee ra Covid-19.

'I roto 'i tauā 'afata nei 'e 7 miria Euro, 'e 5 000 taiete 'o te feuna nei tei faana'o 'i te tauturu nō māti 'e eperera.

'I te 12 'o mē nei, nā roto 'i te faaraa'irāa ravehia 'e Farani, 'e tauī ato' ia te parau faa-au nō Porinetia nei.

Nō te reira, 'ua haamana te 'Apooraahau 'i te 'ōpuaraa parau faarava'i 'o te faaroa faahou 'i teie tauturu nō te 'ava'e mē.

'Iriti faahouraa 'i te tapihooraa 'ava 'i roto 'i te mau fare toa

Mai te 2 atu 'ō tiunu, 'e faarii te 'Apooraahau 'i te tapihooraa 'ava 'afa'i to'eto'e 'ore nō te tāato'araa 'ō te mau fare toa 'e fatu nei 'i te pātana faito 1 'e te 2, mai te mōnīre tae 'i te mahana maa hora 8 tae atu 'i te hora 6 'te ahiahi.

'E 'ōpani te hooraa 'ava 'i te tapati 'e te tapati farani.

Nā roto 'i te anirāa 'a te 'amuitahirāa 'o te mau fare toa 'e 'ōpani 'eta'etahia te hooraa 'ava to'eto'e 'i Porinetia tāato'a.

Vauvauraa 'i te puta faa'ohiparaa faufaa a te hau nō 2019

Présidence de la Polynésie Française

Service de la communication

communication@presidence.pf – 40 47 20 00

'Ua vauvau te Mono Peretiteni 'o Porinetia, Faaterehau 'o te tereraa faufaa, Teva Rohfritsch 'i mua 'i te 'Apooraahau te mau faa'ohiparaa faufaa 'a te hau 'i 2019 hou 'a faatae atu ai 'i te 'Apooraa rahi 'a Porinetia nâ mua 'i te 1 'o tiunu 2020, ia au 'i te ture 'avei'a.

Te faa'ohiparaa 'i te tapura faufaa 'ua tape'a ia 'i ni'a 'i te faito 22,2 miria toata 'i te pae 'o te tereraa 'ohipa 'e te faufaa 'i ô mai nô te pae 'o te tereraa 'ohipa tei te faito 131,1 miria toata. Nô te pae 'o te faatupuraa 'ohipa, 38,6 miria tei faa'ohipahia, te moni ô mai 13 miria toata.

'I muri mai 'i te faa'ohiparaa faufaa hinaarohia 'i te pae 'o te faatupuraa 'ohipa, tei toe mai 'i roto 'i te 'afata 'âmui, 'i te hope'a 'o 2019 'e 21,8 miria toata. Nâ te reira moni toe mai 'i nehenehe ai 'e âmo 'i te mau 'aufauraa rû 'o tei tapurahia 'i roto 'i te 'afata tauturu nô teie pu'etau fifi ma'i.

Nô teie ihoa nâ tauturu 'e 8 nei (FRPH, FPPH, FIPTH, FADES, FDCT, FELP, FIGD et FPSS), te faatupuraa 2019 'ua toe mai 'i te 31 'o titema 'e 9,870 miria toata 'i roto 'iâ na 'e 3 miria toata 'o tei faa'ohipa 'ê hia na i roto 'i te tapura faufaa 'o tauâ mau 'afata ra.

Faananearaa 'i te faatureraa ti'a 'e te mau tuhaa tûtauraa 'i Popora

'I 2018, 'ua faaâra na te Fenua 'e faaturehia te mau vâhi tûtauraa pahî 'i te tairoto 'o te Popora. Hô'ê matahiti 'i muri mai 'i te faa'ohiparaa 'e te tahi mau faatanotanoraa, 'ua faaotihia 'ia faatano faahou 'i te faatureraa. Nâ te DPAM 'i arata'i mai 'i teie tapura 'ohipa, rave 'amuihia 'e te feiâ 'ohipa nei nâ teie area tairoto.

'Ua fârii pou pou mai te feiâ tôro'a nâ reira te huiraatira iho. 'Aita te mau taiete 'e 'ohipa nei nâ teie mau vâhi 'e taupûpû rii noa a'e, 'aita ato'a te mau rêni tutauraa 'i rahi roa.

Te mau faatanoraa 'i ravehia, 'o te haapâpûraa ia 'i te mau faatureraa 'i te mau vâhi tûtauraa, 'eiaha ho'i te tapitapiraa 'ia tupu, nâ reira te tâtâ'iraa 'i te tahi mau rêni tûtauraa.

Te vâhi pâpû, 'ôpani 'eta'etahia 'ia tûtau 'i rapae'au 'i te vâhi faataahia:

- Te mau pahî 10 metera 'i te roa 'e pârahi mai 24 hora ;
- Te mau pahî hau atu 'i te 10 metera ;
- Te huru 'o te rahi 'o te pahî 'e tûtau maoro mai.

Nâ roto 'i te tâ'oti'araahia te mau vâhi tûtauraa, 'ia 'ite maita'i te mau rêni tûtau faataahia nô te mau pahî hau atu 'i te 20 metera 'e te mau rêni nô te mau pahî raro mai 'i te 20 metera. Nô teie tarena 'ohipa, 'ua 'ohipa 'âmuihia ia 'i te 'oire iho, 'inaha 'o 'oia tei 'ite pâpû 'i te huru 'o tona tairoto. Teie te mau tauraa:

- Faa'orehia te tuhaa Ahuna 1 monohia mai 'e te tuhaa Yacht-club 1 ;
- Hô'ê tuhaa 'âpî 'iritihia, 'i mua noa 'i te fare tamaaraa Bloody Mary's 1 ;
- Faa'orehia te tuhaa Hitiaa monohia mai 'e te tuhaa Taimoo.

'E mea faufaa te tere-au-maite te mau tutauraa pahî nâ roto 'i te faatura te tahi 'i te tahi, nâ roto ato'a râ 'i te aupururaa 'i te faufaa 'e vai nei, te feiâ toro'a moana anei, te huiraatira anei nâ reira te mau pahî râtere mai nei. 'Ua fâreirehia te mana'o 'o te Tâvana 'e 'o tei fârii pou pou mai 'i teie 'ôpuaraa.

Présidence de la Polynésie Française

Service de la communication

communication@presidence.pf – 40 47 20 00

Faatureraa nô te mau tuhaa tairoto tutauhia 'e te mau iati 'i Faaa 'e Punaauia

Nô te 'î ho'i 'o te mau uâhu iati, 'ua tutau pupara noa te mau iati 'i te tairoto 'o Faaa 'e Punaauia. Te apiapi nei te tahi atu huru faaanaanataeraa 'i ni'a 'i te miti, nâ reira te tereraa 'o te mau poti. Aita atu 'e rave'a, 'o te faatureraa ia 'i teie mau tuhaa tuturaa, nô te faaâteatea 'eiaha te pe'ape'a 'ia tupu mai, 'e nô te pâruru ihoâ râ 'i te natura 'o teie nau tairoto.

'E rave rahi faaueraa tei faaôhia mai: te pârururaa 'i te tereraa poti 'e haere atu ra 'i te apiapiraa, te aupururaa 'i te mau vâhi tutauhia, te aupururaa 'i te 'imiraa faufaa 'a te mau taiete toro'a moana fatuhia, 'e te taata fenua, tô Faaa 'e tô Punaauia iho, nâ reira te mau pahî râtere. Faatureraa teie 'e te pâhonoraa rû tia'i rahihia 'e te huiraatira nô teie nau 'oire, faaineine 'amuihia 'e te mana uâhu 'ô Papeete 'o ia 'e tîaaui nei 'i teie mau tairoto, mâ te tûru'i ato'a râ 'i ni'a 'i te mana'o 'o te feiâ 'e 'ohipa nei 'i ni'a 'i teie nau tuhaa tairoto.

'E piti faaotiraa mana 'o tei ravehia 'e te 'Apooraahau; 'a tahi te faature 'amuiraa nô te mau tairoto 'o te 'oire 'o Faaa 'e Punaauia, te tahi te faatureraa taa'ê, hô'ê nô te mau tuturaa fâriihia, te tahi tuhaa 'opani 'eta'etahia 'ia tutau.

Te mau pahî hau atu 'i te 6 metera 'e parahi mai hau atu 'i te 24 hora, nâ reira te mau pahî rahi atu 'e pârahi mai hau atu 'i te 24 hora, faahepohia râtou 'ia tutau 'i te vâhi faataahia.

E'ita teie faaotiraa 'e faataupupû 'i te feiâ tautai 'inaha te tai'a nei râtou nâ tua 'e nâ te mau pa'i ava, nô te mau tôro'a faaanaanatae fâriihia râtou 'ia tutau taupoto nâ teie mau vâhi 'aore râ tutau huru maoro a'e 'i te mau vâhi faataahia.

Hô'ê tuhaa 'opani 'eta'etahia 'ia tutau, tei te hiti tai 'o te roto Vaira'i, 'e tae roa atu 'i te uâhu Taina. 'E pae vâhi fâriihia 'ia tutau maoro. 'E toru 'i Faaa: tei te pae aau nâ te roaraa 'o te tahua manureva, te tahi, 'i te roto 'o Motu Ovini 'e te 'outu 'o Faaa. 'E piti 'i Punaauia: te tuhaa rahi tei te pae aau 'i mua 'ia Vaira'i tae atu 'i te uâhu Taina, nâ reira 'i tai mai 'i te marina Lotus. 'I roto 'i te area 'e 6 'ava'e hi'o faahou atu ai te tahi mau faatanotanoraa 'e au 'ia ravehia.

Te mau rave'a nô te faatere faahou 'e nô te pa'epa'e 'i te mau tere pahî 'o te mau motu

'Ua ruru na te Faatereraa fenua 'e te mau fatu pahî 'e tere nei nâ roto 'i te mau taamotu, 'e 'ua fâroo 'i tâ râtou autâ 'i roto 'i te pu'etau 'ôpanipaniraa. 'E noa atu tô râtou pau, 'ua tâmau noa râtou 'i te tâvini 'i te mau motu.

'E piti fârereiraahia râtou 'e te faaterehau hâpa'o 'i te mau tere pahî, 'i te 2 'o eperera 'e 'i te 15 'o mê nei, faanaho 'amuihia mai 'e te faatereraahau nô te paturaa, 'o ia 'e hâpa'o nei 'i te mau uâhu.

Te tumu 'o teie fârereiraa 'o te fâroora 'i te mau fatu pahî, rave atu ai 'i te mau faaotiraa pâpû nô te pa'epa'e 'i tei 'âmaa tôro'a 'o tei fifi roa 'i roto 'i te taupupû faatupuhia 'e te covid-19. 'Ua maiha mai te fifi 'i te pae 'o te toparaa te ferêti, nô te mouraa ihoa ia te fâriiraa râtere.

Te mau aniraa 'a te mau fatu pahi 'ia numerahia 'i te ni'a 'i te mitoraa 'i te pau 'i ni'a 'i te rahiraa 'ohipa 'e 'erehia 'e 'o te 'ore 'e nehenehe faahou 'e tâpapa. Nô te rahiraa 'o râtou, 'ua târahu na ho'i 'i te fare moni nô te roaraa 'e 6 matahiti, te fifi nei râtou 'i reira. Te tahi 'o râtou, 'ua mou te 'opuaraa 'e hoo mai 'i te pahî 'âpî.

Te mau rave'a tauturu 'e vai nei 'o te faatoparaa ia te mau târifa môrî 'e te faa'oreraa 'i tâ râtou mau tute matahiti. Nô teie taime 'aore-â te tai'o 'i pâpû. 'E nehenehe râ teie mau rave'a 'e ô 'i roto 'i te târena haamahutaraa 'i te 'imiraa faufaa 'e faaineinehia nei 'e te Fenua.

'I te pae 'o te faatereraa, te haapâpû nei ia 'iâ tupu mâramarama teie mau tauturu a te hau. Nô te reira 'e tauturuhia te mau taiete pahî 'ia faatae mai râ 'i tâ râtou mau puta tereraa faufaa, e 'ore 'i teie tauturu nâ te hau 'e riro mai te hô'ê tauturu moni noa. 'Ua faataa mai te mau fatu pahî 'i te hô'ê 'aivânaa tai'o nô ta matutu mai 'i tâ râtou mau puta tereraa faufaa, 'ei taataa tôro'a unuma râ. 'E tupu-â te tahi mau fâreireira 'i muri nei.

Te mau rave'a haamahuta faahouraa 'i te fâriiraa râtere moana

Nâ roto 'i te parareraa te ma'i pee nâ te ao nei faaârahia 'i te 11 'o mâti nei, 'ua faaoti na te Tômitera teitei 'e 'opani 'i te pahî râtere 'ia tapae faahou mai 'e te tape'araa 'i te mau tere taata nâ te moana. 'Ua mou tâ'ue noa te 'imiraa faufaa 'a teie 'âmaa tôro'a râtere horo moana.

'Ua hope te 'opanipaniraa 'i te 21 'o mê. 'ua haamata faahou te mau tere pahî nâ roto noa râ 'ia Porinetia nei. Te mau tere nô te ara mai te vai 'opani noa ra ia. Nô te mau pahî 'e fano ti'a 'i te ara 'ia fatu ia râtou 'i te hô'ê parau faati'a, 'e anihia mai teie parau 'e te fenua 'e tapaehia atu 'e râtou.

Nô te mau pahî 'e ô 'âpî mai 'i Porinetia 'e ani ato'a mai râtou 'i te parau faati'a, nô Papeete, Nuku Hiva, aore râ Rikitea. 'E fâriihia nô te mau pahî noa 'e tere tâtâ'i 'aore râ nô te tîtôraa môrî 'e te mâa 'aore râ nô te fifi ma'i ia au ihoa 'i te faaueraa 'a tô te ao nei.

Nô teie vairaa nei, 'o teie te faaueraa aupuru'aea 'i haamauhia:

- 48 h hou te tapaeraa mai, 'ia faa'ite 'ia râtou, faa'ite 'i te mau tumu tape'a mai ai 'i Porinetia nei ;
- Fârii 'ia hi'opo'ahia râtou, 'ia tae mai te pahî 'i Papeete, tia'i noa 'i ni'a 'i te pahî, tia'i 'i te faaotiraa 'a te piha tîaau êa ;
- Mai te peu 'e ma'i tei 'itehia, 'aore râ 'aita 'i nahonaho te hi'opo'araa, 'e faaea noa 'i ni'a 'i te pahî, ture 'opanipaniraa 14 mahana, huti 'i te reva faaâra pu'etau 'opanipaniraa ;
- Nô teie mau pahî nâ te ara mai, faataahia hô'ê vahi fâriiraa taa'ê hâpa'o 'amuhia 'e te piha 'ô te êa, te huâhu 'o Papeete 'e te piha 'ohipa moana, etv...

- Te tâato'araa 'o te mau pahî nô te ara mai, 'e vai râtou 'i raro a'e 'i te 'opanipaniraa 'e te faa'ohiparaa 'i te hi'opo'araa covid-19

Te 'iritiraa hia te 'opanipaniraa 'i te 21 'o mê nei, te fârii ato'a nei ia 'i te tere 'o te mau pahî 'o te fenua noa nei, mai te mau pahî 'o tei faaea maoro mai, fâriihia râtou 'ia teretere nâ roto noa 'ia Porinetia nei. Fâriihia râtou 'ia 'iriti 'i te mâtete 'imiraa 'i Porinetia noa nei, mâ te auraro 'i te faaueraa nei:

- Faa'ohipa 'i te mau faaueraa pâruru ma'i 'i ni'a 'i pahî. 'Ua nene'i te Faatereraahau 'o te fâriiraa râtere 'i te hô'ê puta arata'i 'i te mau peu pâruru ma'i, te fâ 'o te faamahutaraa ia 'i teie 'amaa 'imiraa.
- 'Âpee 'i te fârii maita'ihia mai râtou 'i roto 'i te mau motu 'e te vâhi tere rahihia.

Te ti'aturi nei te Faatereraa 'ia tûru'i te 'imiraa faufaa 'i ni'a 'i te tâato'araa 'o te mau hotu nô te huiratira. 'Eiaha 'ia haafau'orehia noa atu te îti 'o te faufaa 'e vaiihohia mai 'e te mau tâai moana nô te fenua noa nei, 'o tei rii a'e te nehenehe 'e haamahuta faahou rii atu 'i te 'imiraa faufaa.

Nô te 'aro 'i te mau haapurorora parau haavare nô te haamata'u 'i te mau fatu pahî, 'ua nene'ihia hô'ê puta arata'i, nâ te mau Tâvana, te mau tapena uâhu, 'e te uâhu iho 'o Papeete. Tei ni'a iho te tâato'araa 'o te pahî faaorioariraa, te mau tôro'a tapurahia 'i Papeete mai te 'ômuaraa mai 'o te ma'i pee ei. Te fâ 'o teie tapura nô te pârururaa ia 'i te fano haere 'o teie mau pahî nâ roto 'ia Porinetia nei 'e te haere mai nei 'e tûtau 'i roto 'i te hô'ê 'o te mau motu, 'e 'ei mau pahî nô te fenua nei ihoâ, e'ere râ 'i te pahî 'o tei too hun anoa mai.

Nâ te DPAM teie puta 'i nene'i, 'o te riro teie puta 'ei niu 'e nehenehe ai 'e 'ite pâpûhia 'e pahî teie nô te fenua noa nei. Faa'âpî tamauhia 'o ia tei te aniraa fano a te hô'ê 'o râtou feiâ toro'a faaoriraa 'aore râ 'e pahî râtere roto noa. Nô te reira te ani nei te Faatereraa 'i te mau Tâvana 'ia hi'opo'a maite, 'e 'ia faarava'i mai 'i te tapura pahî mâ te faaâra 'afaro noa 'i te DPAM.

Faaâra rû 'i te mau mana muto'i anei, 'i te piha hi'opo'a anei mâ te horo'a 'i te mau haapâpûraa mau 'i ni'a 'i te tere 'o te mau pahî tapurahia 'i Porinetia nei. Teie arata'iraa 'ohipa nô teie noa pu'etau pâruru ma'i tia'i atu ai te 'iriti hope roaraa te mau 'opanipaniraa tere pahî 'e te matara faahouraa te mau 'ôti'a moana.

'Ohipa 'âmuiraa te piha faaapu 'a Porinetia 'e tō Wallis 'e Futuna

Mai 2015 mai tō te piha ratea 'ohiparaa mai 'e te mau piha faaapu nô pâtitifâ nei: te piha tapihoo, tapihaa, 'e te mau tôro'a 'e te piha faaapu nô Wallis 'e Futuna (CCIMA) te Piha faaapu nô Taratoni. Te CAPL matau roa 'i te mau tutavaraa nô te mau 'ôpuaraa, tapurahia 'i roto 'i te arata'iraa 'e te mau 'aitauraa 'âpî nô te mai 'opuaraa, mai teie:

- Te mau hôho'a tâviri ' Te 'ite Raa » ;
- Te târena 'ua'araa râau tanu ;
- Te titorora 'i ni'a 'i te mâa 'animara nô te puaatoro te puaa 'o Porinetia nei ;
- Mai te haapiiraa 'amu mâa tumu anei.

Présidence de la Polynésie Française

Service de la communication

communication@presidence.pf – 40 47 20 00

- Te hinaaro 'o Wallis 'e Futuna 'i teie mahana 'ia fatu a'e 'o ia 'i tauâ mau rave'a nei 'e te faatupu nei nô te reira 'i te hô'ê piiraa tata'u nô te pa'epa'e 'i teie rave'a ê 'erehia nei 'e râtou. Te ani mai nei 'i te turu a te piha rautea.
- Te faa'ite mai nei teie 'ohipa 'amuiraa 'i te faufaa rahi 'o te natiraa 'e vai nei 'e teie mau fenua 'o Pâtitifa, 'i te pae 'iho râ 'o te 'ohipa faaapu.

Târenaraa 'i te mau ta'urua rahi 'o te ta'ere 'i muri mai 'i te Covid'19

'Ua haamau te Faatereraahau 'o te Ta'ere 'i te târena nô te haamâmâ mai 'i te fifi faatupuhia 'e te Covid-19 'i ni'a 'i te ta'ere, te fieâ tôro'a, tâ na peu tumu 'e te feiâ 'e ore nei 'i teie peu.

'Ia nehenehe a'e 'e haamata te mahutaraa, titauhia te pûai turu 'a te Fenua nô te faaherehere 'i te mea 'e vai nei-â, nâ reira te faatereraa 'o te ta'ere 'e tâ na haapiiraa. Nâ na 'e horo'a nei 'i te aho paari 'e rave rau 'o te hâmani 'i te o'a 'o te iho tumu Mâ'ohi.

'Iâ pâpû te tere faahouraa 'ô tei 'âmaa, 'o te neheneheraa ia te feiâ ha'uti 'e ho'i mai 'i ni'a 'i te tahua 'o te 'ohipa.'E rave rau tei tapurahia. Nâ te rauraa 'ô te ta'ere 'i Porinetia nei, 'ê tei te Faatereraahau 'o te ta'ere te arata'iraa 'i teie feiâ nô roto mai anei 'i te rima'î, te hôho'a, te teata taata ora, te tâviri hôho'a, te puta tai'o 'e te ve'a, te mau vairaa puta tai'o 'e te haaputuraa parau tahito.

'E vairaa 'âano tô te ta'ere, nâ reira te 'ohipa 'e rave rau nô te rahi 'ô te mau 'âmaa, mai te fâriiraa râtere. Nâ roto 'i te faaherehereraa 'i te mau fenua 'ihipapa 'e te haafaufaa faahouraa 'i te mau paturaa tupuna, te vai ato'a nei ho'i te mau (tôro'a haamâta'ita'i ta'ere, pû nene'iraa, te mau taiete haapûrororaa, taiete tia'i, etv...).

'Ua ani te faatereraa Hau 'o te ta'ere 'i te tâato'araa 'o te mau piha 'ohipa 'i raro a'e 'i tâ na faatereraa 'ia feruri faahou mai te piti 'o te 'âfaraa matahiti nei 2020 nô te tâpe'a rii noa mai 'i teie feiâ. Nô te tâpapa 'i teie fâ 'ia mahuta faahou, 'e mea faufaa 'ia mataratarata te hi'oraa nô te mau rauti 'o te ta'ere. 'E ara râ te faatereraahau 'o te ta'ere 'i ni'a 'i te tanoraa mau 'o te faufaa faa'ohipa 'e fâna'ohia 'e te mau rauti 'o te ta'ere. Nô te reira, 'ua tâpura mai te mau piha 'ohipa 'i tâ râtou ta'urua 'e mana'o ra 'e faatere, 'ia feruri ato'a mai 'i ni'a 'i te tahi atu mâ te faatano 'i te maraa nô teie pu'etau fifi, ê 'inaha 'ia feruri ato'a mai 'i ni'a 'i te hô'ê ta'urua rahi 'e maraa 'i te ravehia 'i te Fare Tauhiti Nui 'e, 'arau'a iho 'i te Fare Manaha.

Te mau ta'urua rahi tei tape'ahia mai, 'e tei faaho'i faahou mai

Nô te faaho'i faahou mai 'i te feiâ ha'uti 'i ni'a 'i te tahua, 'ua tutava mai Te Fare Tauhiti Nui 'ia vaivai a'e te mau ta'urua. Te fâ 'o te pâhonoraa ia 'i te târena 'ô te 'afaraa matahiti 'i muri nei mâ te faa'ohipa ato'a râ 'i te mau ta'urua 'o te vaiihohia 'i te 'âfaraa matahiti 'e ma'iri. Nô te faarava'i 'i te mau ta'urua faaineinehia 'e te feiâ nô te tivira 'i roto 'i te 'aua 'a TFFTHN, 'e fâna'o te huiraatira 'e rave rahi faanahoraa 'i 2020 nei mai te:

- Heiva 'a te mau haapiiraa 'e tupu 'i tiurai ;
- Hura Tapairu-Tahiti nô te mau pupu 'i Porinetia noa nei ;
- Te mau 'aru'i Cinematamua 'e tupu 'i te Fare Manaha ;
- Ta'urua himene ;
- Te 'upa'upa Tuiroo ;

Présidence de la Polynésie Française

Service de la communication

communication@presidence.pf – 40 47 20 00

- Grand Gala 'a te Fare 'Uparau 'e tupu 'i To'atâ 'i te 12 'o titema ;
- Concert des orchestre 'a te CAPF teata taata ora nâ roto 'i te reo Tahiti.

2020 hô'ê faanahoraa 'ê atu nô te ta'ere

Nô te pâhono 'i te oraraa taupupû 'i râterehia mai nô teie ma'i pee 'ua hâmani taa'ê ato'a te TFTN 'i te peu 'o tei orahia mai 'i roto 'i te pu'etau 'ôpanipaniraa. Titauhia te taata fenua 'ia faa'ite 'i tô na 'ite hâmani 'e vai noa ra 'i roto 'iâ na. Nô reira 'e nâ roto 'i te rave'a natirara tôtiare, 'ua tupu te mau 'aitauraa 'i rotopû 'i te taata noa 'o te fenua nei 'e tô te ara mai. Nô te reira 'ua haamau TFTN 'i te hô'ê piha taa'ê nô te haapitu 'i te mau hâmani 'e 'o te haapurorohia 'i te tomoraa haapiiraa 'i muri nei.

Faaiho, te ta'urua 'o te auhō'êraa

Nô te hôro'a 'i te faanahoraa mâramarama 'i te feiâ ha'uti teata, 'ua mana'o te faatereraahau 'e te mau piha 'ohipa 'i te hô'ê faanahoraa rahi, nô te haamahuta faahouraa 'i te ta'ere. Te ta'urua pihia: Faaiho.

Haamauhia 'e piti tuhaa. 'A tahi, nô te peu ha'uti teata 'e tupu 'i te Fare Manaha.

-Faaiho-TFTN

Ha'uti tâmau 'e tupu 'i TFTN târenahia nô te mahana 3 12 tae atu 'i te mahana mâa 15 'ô atete nei. 'e ta'urua tâmoni 'ore 'e tupu 'i ni'a 'i te paepae 'a Hiro, te fare teata na'ina'i 'e te fare rahi, te tahua To'atâ, te fare tai'oraa puta 'e te tahi atu mau piha haapiiraa 'a TFTN. Te 'âmui mai te feiâ himene, te faata'i 'upa'upa, te feiâ 'ori, te feiâ ha'uti teata, te fatu himene, te pâpa'i puta, te nene'i puta, te mau rauti, te 'orero, himene, tu'aro. 'E matara noa nô te huiraa'ira, 'e 'âmui mai te feiâ tuiroo, mai 'ia Félix Vilchez, Tuakana, Eono, Verua, Steve Angia, Papa Tihota, Titaua Porcher, te pupu 'ori Hei Tahiti, Tamariki Poerani, 'Ori Tahiti, etv...

-Fa'aiho- Fare Manaha

Nô te faaitoitoraa 'i te haamahuta faahouraa 'i te 'imiraa faufaa 'i te pae 'o te ta'ere 'e te haafaufaaraa 'i te rahu'a Mâ'ohi, 'ua haapae na te Fare Manaha 'i te mau faa'iteraa 'a te mau rahu'a nô te ara mai o te haafaufaa 'i tô te fenua nei.. 'E nô te pa'epa'e 'iâ râtou nei, 'e faanaho te Fare Manaha 'i te hô'ê faa'iteraa 'i te 6 'o novema 2020 tae atu 'i te 14 'o mâti 2021 faa'iteraa pihia: Fa'aiho, Tâ'u Tufaa. Faanahohia nô te feiâ fatu 'i te târeta toro'a 'e nô te mau taata parau tû'ite 'a te Centre des Métiers d'Arts plastique.

'E faafâ'ite mai te mau rahu'a 'i tâ râtou mau tao'a hâmani faahôho'ahia mai 'e te mau tao'a 'e vai nei 'i te Fare Manaha, mai te Tiki 'e te Ti'i, te mau faa'una'una, te fanoraa 'e te pehe. Faaiho, tâ'u Tufaa 'o te fânau faahouraa ia 'o te iho tumu Mâ'ohi 'e te mau tauihaa faaherehere 'e vai nei 'i reira. Mâ'itihia mai te tahi mau tao'a nô te faahoho'a 'i te mau tao'a hâmani 'âpîhia mai 'e te mau rahu'a nô teie tau.

Nô te faaoraora 'i teie faa'iteraa, 'e rave rahi 'opuaraa te arata'ihia mai:

- 'I te 14 'o Novema 2020, te 'âru'i 'o te mau Fare Manaha ;
- Mai te 25 tae atu 'i te 28 'o fepuare 2021 'te Garden Party artistique » 'e tupu 'i te 'aia 'o te Fare Manaha. 'e 'i te 27 'o fepuare 2021 te Light Party 'i roto 'i te 'aia TFTN.

Nô te faaora 'i teie faa'iteraa, 'e 'âmui mai te mau rahu'a 'o tei titi'ahia nô te hâpa'o mai 'i te mau piha faa'iteraa 'e nô te arata'i haere 'i te feiâ mata'ita'i. 'I reira ato'a 'e mâ'itihia ai te mau 'aito 'e haru 'i te rê « *Tahiti / Art en confinement* ». Nô te Garden Party Artistique, te mau rahu'a mâitihia nô te Fa'aiho Ta'u Tufaa titauhia râtou 'ia 'âmui ato'a mai. Tei te au 'o te pârahira'a 'e toe mai, 'e titi'a ato'a mai te Fare Manaha 'i te tahi atu mau rahu'a, nô te faarava'i roa 'i teie ta'urua. 'E titauhia te mau 'aito 'ia vai vat anoa râtou nô te roaraa 'e 4 mahana, 'e te fârii ato'a raa râtou 'e hoo 'i târ â tou mau tao'a.

Tauturu moni nâ te Fare Manaha

'Ua fârii te 'Apooraahau 'e faataa 'i te hô'ê tauturu moni nô te tereraa 'ohipa 'a te Fare Manaha.

'E 6 000 000 toata nô te faanahora'a 'i te faafâ'iteraa 'e te mau ta'urua ta'ere nô 2020. Te tahi, 'e 5 000 000 toata nô te faarav'i 'i te tî'âauraa 'i te mau tao'a haaputu 'a te Fare Manaha nô 2020.

Tauturu nâ te 'amuira'a tu'aro mâ'ohi

'Ua fârii te 'Apooraahau 'e faataa 'e 9 950 000 toata tauturu 'i te 'âmuitahira'a tu'aro mâ'ohi, nô te Heiva tu'aro mâ'ohi nui 2020.

'Ê fârereira'a teie 'ô te 'âua haati 'i te mau tu'aro tumu 'ô te fenua nei 'ô te tupu 'i muri mai 'iâ tiurai, 'i ni'a 'i te mâhora Vaira'i 'i Punaauia, 'inaha tei roto te 'âua 'o te Fare Manaha 'i te 'ohipara'a, nô te faahorara'a maiho'a 'e tupu ia 'i te 'âua Paofai.

Puhaparaa nô te feiâ nohoroa 'ore 'o tei 'ôpanipanihia na

Nô te pâruru 'i te parare 'o te tiro tiro covid-19, 'ua 'ôpanipanihia na te feiâ 'ôvere 'i Ateivi, Bambridge, lycée Paul Gauguin 'e 'i Tiona, Pirae, mai te 26 'o mâti mai. Mai te mahana 'a 'iritihia ai te 'ôpanipanira'a, 'ua piri ato'a ia teie mau fare fâriira'a taata.

'I ni'a 'i te rahira'a 'e 205 taata, 'e 80 tei fârii 'ia tâmau noa râtou 'i te 'atu'atu ma'i-tôtiare. Nô te tahi fê'iira'a 'i rotopû 'ia râtou, 125 tei hinaaro 'e ho'i faahou 'e ora 'i roto i te mau aroâ.

Nô teie vairaa nei, 'ua haamauhia te hô'ê târena pâpû nô râtou 'e te faatereraahau 'o te 'Utuâfare 'e te autahi, nô te faaho'i 'ia râtou 'i roto 'i te tahi mau puhaparaa faataa taa'êhia.

'Ua fâfâhia te taatira'a Tôrea 'e nâ na a'e râtou 'e hâpa'o mai, te feiâ nohoroa 'ore rave 'ohipa râ 'aore râ te fârii 'e noho 'i te puahaparaa « Mahana Lodge » te fâ haamaita'i 'i tô râtou ti'amâraa. Nô te feiâ mana'o paruparu 'e noho râtou 'i te Fare 'Amuira'a Tombeau du Roi.

Nô te faafâriu 'i teie feiâ nohoroa 'ore, 'ua faataahia te hô'ê tauturu moni 'e 28 000 000 toata nâ te tâatira'a Te Torea nô te haamaita'i atu-â 'i te oraraa 'o teie feiâ 'ôvere.

Faatupuraa 'i te hô'ê parau tû'ite « randonnée aquatique »

Présidence de la Polynésie Française

Service de la communication

communication@presidence.pf – 40 47 20 00

'I te 27 'o fepuare ra, 'ua haamana na te 'Apooraahau 'i te faaotiraa mana 'e faanaho ra 'i te parau tu'ite toro'a 'âpee 'i te 'ohipa faa'eta'etaraa tino nâ te natura. Nô te reira, 'ua fârii te 'Apooraahau 'ia faatupuhia te tata'uraa nô te faaoriraa nâ te moana, pihia te snorkeling.

Nâ roto 'i teie faaotiraa mana ; te haapâpû ra ia 'i te mau 'oti'a faahepohia nô te faanahoraa 'i te mau tata'uraa, fâriihia te tai'o 'ite râterehia mai, te 'ite pâruru 'e te faaoraraa taata nô te feiâ 'e fatu ra 'i te reira parau tu'ite, 'e te tahi atu 'ite 'e nehenehe ai 'e fatu 'i te 'ite arai, te tauturu 'e te faaoraraa 'i roto 'i te mau tere hopuhopuraa 'i "prinetia nei, 'aore râ te ACPASR, 'ia fatu 'i te reira parau tu'ite.

Teie ta'o nei « randonnée aquatique » nô te mono ia 'i te ACPASRA, 'o te haamauhia 'i 2009, 'o tei hôro'a 'i te neheneheraa 'e arata'i 'i te feiâ hopû, 'i muri a'e 'e 12 hora noa, te mana'ohia ra e'ita te reira 'e rava'i. te faanaho nei teie faaotiraa 'e haamau 'i te râve'a taime-au 'e tae roa 'i te 31 'o mê 2022 nô râtou 'o tei fatu mai na 'i te parau faati'a, nâ te reira ato'a 'e faa'ohie 'i te faturaa parau « Randonnée aquatique » 'a te CPPA. APPN aita ia 'e faataieraa 'i tâ râtou 'imiraa.

'Ua faa-au te Faatereraa 'o te u'i 'âpî 'e te haatu'aro 'i te haapiipiiraa, 'i te taime 'a piâhia ai teie faaotiraa mana.

-0-0-0-0-0-